

CAN – Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

Klara Norra Kyrkogata 34, Box 70412, 107 25 Stockholm

Telefon 08-412 46 00, Fax 08-10 46 41, can@can.se, www.can.se

2006-06-14

PRESSMEDDELANDE

Mindre narkotika och alkohol bland skolelever och mänstrande

Narkotikaerfarenheten minskar

Under 1990- och början på 2000-talet ökade andelen elever i årskurs 9 och mänstrande 18-åriga män som prövat narkotika. Som högst var det 10% bland pojkarna och 9% bland flickorna i årskurs 9 år 2001. Därefter sjönk värdena och uppgick 2003 till 7% för både pojkarna och flickorna. De har sedan legat kvar på den lägre nivån för pojkarna medan flickornas värde 2006 hade sjunkit till 5%.

Andelen som haft möjlighet att prova narkotika har minskat de senaste åren. År 2002 uppgav 28% av de pojkar som aldrig prövat narkotika att de haft möjlighet att göra det. I årets undersökning hade andelen sjunkit till 19%. Motsvarande siffror för flickorna var 24 respektive 19%.

Även bland mänstrande män har andelen som prövat narkotika sjunkit de senaste åren. År 2005 var det ca 14% som använt narkotika, jämfört med 18% år 2002. Utvecklingen vad gäller att ha blivit erbjuden eller haft möjlighet att prova narkotika visar samma trend. År 2002 uppgav ca 48% av dem som aldrig använt narkotika att de erbjudits eller haft möjlighet att prova narkotika och 2005 var motsvarande siffra ca 40%.

Den minskade narkotikaerfarenheten bland unga har skett trots att narkotikapriserna legat på en oförändrad låg nivå sedan 2000-talet början samtidigt som narkotikabeslagen har ökat (se vidare i CANs rapport nr 94).

Vanligaste narkotikasorten att prova är, både bland skoleleverna och de mänstrande, cannabis, följt av ecstasy, amfetamin samt illegalt använda sömnmedel och lugnande medel.

Mindre alkohol

Även tillgängligheten vad gäller alkohol kan antas att ha ökat de senaste åren, dels till följd av allt fler utskänkningsställen, men framförallt genom att realpriserna på alkoholdrycker har sjunkit och privatinförseln ökat.

Trots detta visar flera mått på att alkoholkonsumtionen har sjunkit bland eleverna i årskurs 9 sedan 2002. Framst gäller detta andelen alkoholkonsumenter, alkoholkonsumtion senaste veckan, konsumtion av hembränt och sk intensivkonsumtion, men också den totala årskonsumtionen bland pojkarna.

En liknande utveckling, mot en minskande alkoholkonsumtion, kan också skönjas bland de mänstrande. Andelen som inte dricker alkohol har ökat under de senaste fem åren, och något färre berusningsdricker eller är intensivkonsumenter. År 2002 svarade ca 10% att de inte dricker överhuvudtaget medan ca 14% berusade sig någon gång i veckan. År 2005 var motsvarande värden ca 13 resp 12%.

Om undersökningarna

Undersökningarna bland elever i årskurs 9 har genomförts årligen sedan 1971. I den senaste studien deltog 4 890 elever ifrån slumpvis utvalda klasser. Rapporten beräknas bli färdig i oktober/november.

Även drogvanenkäten bland 18-åriga män som mänstrar för pliktjänstgöring har genomförts varje år sedan början av 1970-talet. 2005 års undersökning, med presentationer av de viktigare trenderna samt mera detaljerade analyser av de senaste resultaten från de ca 42 000 männen, redovisas i **Mänstrandets drogvanor 2005** (rapport nr 95). Resultaten presenteras bl a fördelade på län.

Rapporten inklusive en utförlig sammanfattning, kan laddas ner på www.can.se.

YTTERLIGARE UPPLYSNINGAR

Om skolundersökningen: Thomas Hvitfeldt, 08-412 46 09 eller thomas.hvitfeldt@can.se

Om mänstringsundersökningen: Ulf Guttormsson, 08-412 46 19 eller ulf.guttormsson@can.se

Några resultat från skolundersökningen i årskurs 9. Procent.

Pojkar																
År	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	
Alkohol																
Alkoholkonsumenter	79	78	80	77	75	76	74	74	77	76	74	70	69	68	64	
Druckit senaste veckan	35	35	33	33	30	35	37	35	40	36	33	31	28	26	24	
Totalkonsumtion (dl 100% alkohol/år)	33	31	32	28	30	32	39	42	53	48	41	38	41	35	36	
Druckit "hembränt" de senaste 12 månaderna	35	38	41	42	38	40	40	41	36	35	28	24	24	19	16	
Druckit "smuggelsprit" de senaste 12 månaderna	20	23	25	22	23	20	18	19	21	22	
Intensivkonsumtion ^{a)} någon gång/månad eller oftare	29	30	30	29	30	29	29	30	31/34	30	28	25	26	25	23	
Narkotika																
Har haft möjlighet att prova narkotika ^{b)}	13	14	14	17	17	22	25	26	27	27	28	25	26	21	19	
Använt narkotika	5	5	5	7	8	8	9	9	10	10	8	7	7	7	7	

Flickor																
År	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05	06	
Alkohol																
Alkoholkonsumenter	77	77	79	78	78	78	80	78	79	79	75	75	73	70	66	
Druckit senaste veckan	28	27	28	30	26	30	32	29	33	31	32	30	28	27	23	
Totalkonsumtion (dl 100% alkohol/år)	15	17	18	19	17	20	26	26	29	28	31	29	30	32	28	
Druckit "hembränt" de senaste 12 månaderna	31	34	42	43	38	40	38	40	38	37	31	28	26	21	19	
Druckit "smuggelsprit" de senaste 12 månaderna	15	20	18	18	16	16	16	18	21	22	
Intensivkonsumtion ^{a)} någon gång/månad eller oftare	18	22	24	24	20	23	22	22	23/24	25	24	23	23	23	22	
Narkotika																
Har haft möjlighet att prova narkotika ^{b)}	14	16	15	23	20	26	26	24	26	25	24	23	22	22	19	
Använt narkotika	3	5	4	5	7	7	6	7	8	9	8	7	7	7	5	

a) Intensivkonsumtion = Halv ½-flaska sprit (1989–2000: ½-flaska) eller 1 helflaska vin eller fyra burkar starköl eller fyra burkar blanddrycker eller sex burkar folköl vid samma tillfälle.

b) Värdena är beräknade på dem som aldrig provat narkotika.

Några resultat från mönstringsundersökningen. Procent.

År	92	93	94	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04	05
Alkohol														
Berusar sig någon gång/vecka ^{a)}	8,8	9,8	10,8	14,5	14,5	15,0	17,1	18,7	13,8	14,0	14,4	12,7	13,1	12,2
Berusar sig aldrig ^{a)}	12,3	12,3	12,9	11,4	11,9	11,8	11,3	11,6	14,3	14,3	14,6	15,5	16,2	17,6
Dricker inte alkohol	9,8	10,1	10,2	10,9	11,6	12,7
Intensivkonsumtion ^{b)} någon gång/månad	36,0	36,6	36,3	34,5	34,6	33,2
Narkotika														
Erbjudits/haft möjlighet att prova narkotika	20,8	23,2	29,4	34,2	37,5	41,4	44,4	44,9	46,2	47,4	47,7	43,6	42,7	39,5
Prövat narkotika någon gång	5,8	7,3	8,9	12,0	14,3	15,0	16,4	16,9	17,2	17,7	17,9	16,2	15,3	13,5
Använt narkotika senaste 30 dagarna	0,7	1,0	1,3	1,9	2,5	2,6	2,7	3,1	3,1	3,0	3,0	2,5	2,3	2,0

a) P g a ändringar i formuläret är frågan inte jämförbar före och efter år 2000.

b) Intensivkonsumtion = konsumtion av minst 6 (definierade) glas alkohol vid ett och samma tillfälle.